

นิพนธ์ต้นฉบับ

การใช้บริการทันตกรรมในกลุ่มวัยทำงานและผู้สูงอายุไทย จากการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2556 และพ.ศ. 2558

วรมน อัครสุต *

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการใช้บริการสุขภาพช่องปากของวัยทำงานและผู้สูงอายุไทยโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการสำรวจอนามัยและสวัสดิการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2556 และ 2558 จำนวน 57,778 และ 111,896 ชุด ตามลำดับ แบ่งออกเป็น 4 ช่วงวัย ได้แก่ วัยทำงานตอนต้น (15-29 ปี) วัยทำงานตอนกลาง (30-44 ปี) วัยทำงานตอนปลาย (45-59 ปี) และวัยผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) พบว่า อัตราการใช้บริการทันตกรรมในภาพรวมลดลงจากร้อยละ 9.4 (พ.ศ. 2556) เป็นร้อยละ 7.8 (พ.ศ. 2558) โดยผู้สูงอายุ 70 ปีขึ้นไปและวัยทำงานตอนกลางมีอัตราการใช้บริการที่น้อยกว่าช่วงอายุอื่น ส่วนประเด็นอื่น ๆ พ.ศ. 2556 และ 2558 มีค่าใกล้เคียงกัน ได้แก่ จำนวนครั้งเฉลี่ยของการใช้บริการทันตกรรมของผู้ที่ใช้บริการทันตกรรมคือปีละ 1.7 และ 1.8 ครั้งต่อคนตามลำดับ มีเฉพาะวัยทำงานตอนต้นที่มีค่าเฉลี่ยของการใช้บริการทันตกรรมมากกว่าปีละ 2 ครั้งต่อคน สัดส่วนของชนิดบริการทันตกรรมในครั้งสุดท้ายอันดับแรกของวัยทำงานตอนต้นและกลางคือ การอุดหินน้ำลาย ของวัยทำงานตอนปลายและผู้สูงอายุคือ การถอนฟัน การถอนฟันและการใส่ฟันเทียมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอายุ ผู้ที่มีสิทธิสวัสดิการรักษาพยาบาลแต่ไม่ใช้สิทธิในการใช้บริการทันตกรรมมีร้อยละ 38.1 และ 39.4 ตามลำดับ โดยวัยทำงานตอนต้นมีอัตราการไม่ใช้สวัสดิการสูงสุด คลินิกเอกชนเป็นสถานบริการหลักที่วัยทำงานและผู้สูงอายุไปใช้บริการทันตกรรม ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเองระบุว่ามีปัญหาสุขภาพช่องปากและจำเป็นต้องรับบริการทางทันตกรรมแต่ไม่ได้รับบริการร้อยละ 1.7 และ 1.4 ตามลำดับ

คำสำคัญ: วัยทำงาน ผู้สูงอายุ บริการทันตกรรม การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ

* สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

ติดต่อผู้พิมพ์หลัก วรมน อัครสุต อีเมล: voramon.a@anamai.mail.go.th

Original article

Dental service utilization among Thai working age group and elderly in 2013 and 2015 health and welfare surveys

Voramon Agrasuta*

Abstract

This study aimed to compare dental service utilization among Thai working age group and elderly by using secondary data from the health and welfare survey 2013 and 2015, total data was 57,778 and 111,896 records, respectively. The survey was held by the National Statistical Office. These two groups were divided into 4 age groups; early working age group (15-29 years old), middle working age group (30-44 years old), late working age group (45-59 years old) and the elderly (60 years old and above). The results showed that overall dental service utilization rate was dropped from 9.4 percent in 2013 to 7.8 percent in 2015 which the elderly aged 70 years old and above and middle working age group had the lowest utilization rate. The frequency was quite stabled, 1.7 times per person per year in 2013 and 1.8 times per person per year in 2015. Early working age was the only age group that utilized dental service more than 2 times per person per year. The highest proportion of types of dental services that received in the last visit for early and middle working age groups was scaling, while the late working age group and the elderly was extraction. The proportion of extraction tends to increase with age. In 2013 and 2015, the percentage of this population who did not use health welfare and insurance while received dental service was 38.1 and 39.4 percent, respectively. Additionally, the early working age group had the highest percentage of not using health welfare and insurance. Private dental clinic was the primary provider of dental service. Lastly, percentage of self-report unmet need was 1.7 and 1.4 percent, respectively.

Keywords: working age group, elderly, dental service, health and welfare survey

* Bureau of Dental Health, Department of Health, Ministry of Public Health, Muang district, Nonthaburi 11000

Correspondence to Voramon Agrasuta e-mail: voramon.a@anamai.mail.go.th